

York: Springer, 2005.

6. Faleye, T., Adebija, J. and Farounbi, A. Improving small-farm productivity through appropriate machinery in Nigeria. *International Research Journal of Agricultural Science and Soil Science*, 2(9), 2012. pp.386-389. URL : <http://www.interestjournals.org/IRJAS>.

7. FAO INVESTMENT CENTRE. National policies to support the modernization of farm machinery in CIS countries, 2010.

Пуцентейло Петро

д.е.н., професор

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

ВЕКТОРИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Для аграрного сектору характерними є залежність отримання кінцевої продукції від сезонності і природно-кліматичних умов, уповільнений оборот коштів, висока капіталоємність виробництва, порівняно низька доходність. Проте, навіть за сприятливих економічних умов галузь вимагає фінансової підтримки держави, кредитів і регулювання процесу ціноутворення.

Фінансування більшості аграрних підприємств сьогодні не можна визнати задовільним. Багато підприємств АПК не здатні реалізувати принцип самофінансування не лише розширеного, але і простого відтворення, що робить галузь інвестиційно непривабливою. Одним з чинників успішного розвитку аграрного сектору є державна підтримка на державному і регіональному рівнях. Її ефективна реалізація сприяє створенню необхідних умов для стійкого розвитку сільських територій, прискоренню темпів зростання обсягів виробництва і підвищенню його конкурентоспроможності.

Основним напрямом державного регулювання аграрного сектору є державна бюджетна підтримка [1, с. 62]. Вона дозволяє істотно пом'якшити наслідки нееквівалентності в товарообміні сільського господарства з іншими галузями економіки, забезпечити ефективне функціонування агропромислового виробництва України в цілому. Розвинені країни, де державні органи управління виділяють значні фінансові кошти на підтримку сільського господарства, стимулюючи модернізацію техніки і технологій агропромислового виробництва, отримали високі результати в продовольчому забезпеченні населення.

Більшість авторів розглядають державну підтримку спільно з державним регулюванням і виділяють наступні механізми: податковий, бюджетний, грошово-кредитний, ціновий, зовнішньоекономічний [2, с. 25; 3, с. 10]. У нових умовах господарювання в Україні не був створений ефективний механізм державного регулювання АПК і, передусім, його державної підтримки, тому аграрна сфера опинилася в глибокій кризі. Відсутність єдиної концепції, програми, що приймалися на державному рівні, і організаційні заходи з стабілізації і розвитку аграрного сектора без необхідної державної підтримки мали незначний вплив на його стан, не дозволили вирішити проблеми для досягнення завдань.

Встановлено, що державна підтримка – це цільове фінансування з бюджету, спрямоване на підтримку пріоритетних для держави напрямів економічної діяльності суб'єктів господарювання, на цільові заходи в умовах низької ефективності функціонування цих напрямів або повної відсутності такої ефективності. Державна підтримка здійснюється через систему ціноутворення на вироблювану продукцію галузі, що стимулює виробництво.

На думку О. О. Чернієнко, державну підтримку слід спрямовувати на стимулювання підвищення ефективності виробництва сільськогосподарських культур. Виплати мають бути ритмічними й повними відповідно до бюджетного призначення і надаватися господарствам усіх форм власності [5, с. 65]. Світовий досвід переконує, що основою створення раціонального і стійкого, економічно збалансованого сільськогосподарського виробництва є цілеспрямована державна підтримка. Нині у сфері державної підтримки агропромислового комплексу України виділяються наступні основні напрями:

- розробка і реалізація різних програм розвитку аграрного сектору;
- підтримка сільгосподарських товаровиробників за рахунок дотацій, субсидій і субвенцій;
- надання виробникам кредитів і позик на пільгових умовах;
- страхування аграрної галузі;
- розвиток зернового потенціалу.

Важливе значення мають не лише обсяги державної підтримки, а й механізми її надання. Механізми державної підтримки можна диференціювати таким чином:

– залежно від джерел фінансування виділяють бюджетний механізм підтримки, коли за рахунок бюджетів усіх рівнів надаються бюджетні послуги, а також розробляються і реалізуються програми регулювання аграрного сектору і позабюджетний вид державної підтримки, що є заходами економічної політики, які не вимагають витрачання коштів державного бюджету;

– залежно від періоду дії заходів, спрямованих на стійкий розвиток аграрного сектору, розрізняють короткостроковий – до одного року і довгостроковий механізм державної підтримки – більше одного року;

– за рівнями виділяють два види державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників: регіональний, коли заходи державної підтримки аграрного бізнесу поширюються тільки усередині окремого регіону або суб'єкту господарювання.

Для досягнення поставленої мети в сфері аграрної політики держава використовує різноманітний інструментарій, зокрема фінансову підтримку сільськогосподарських товаровиробників. Від бюджетних трансфертів значною мірою залежать позиції держави на глобальному ринку аграрної продукції, реалізація експортного потенціалу аграрного сектору, добробут селян і сталий розвиток сільських територій [6, с. 55]. Визначено, що головними інструментами державної підтримки сільськогосподарських підприємств є дотації, субсидії, субвенції, компенсації. Отже, державна підтримка є невід'ємною частиною державного регулювання і представляє сукупність різних важелів і інструментів, пільгового фінансування найбільш вразливих підприємств і галузей АПК.

Вдосконалення механізму державної підтримки сприятиме розвитку агропромислового комплексу. Її необхідно здійснювати з урахуванням специфіки регіональної ситуації, а також фінансових можливостей бюджету.

У найближчій перспективі державі слід продовжувати політику участі в економічному процесі як безпосередньому суб'єкту суспільних і економічних відносин, що сприятиме посиленню підтримки ринкових інституцій і розвитку інфраструктури АПК. Доцільно встановити частку аграрного сектору у витратній частині бюджету відповідно до питомої ваги галузі у ВВП, а також регламентувати надання бюджетної підтримки сільському господарству в регіонах в законодавчому порядку.

Список використаних джерел

1. Государственная поддержка и механизмы ее реализации в АПК / Под ред. Н.А. Борхунова. – М.: Восход-А, 2008. – 224 с.
2. Ушачев И. Роль и место сельского хозяйства в экономике / И. Ушачев // АПК: экономика, управление. – 2005. – № 5. – С. 24–32.
3. Шихсаидов Д.Х. Государственная поддержка аграрного сектора как фактор повышения эффективности отрасли – опыт, проблемы / Д.Х. Шихсаидов // Региональные проблемы преобразования экономики. – 2008. – № 4. – С. 10–11.
4. Чернієнко О.О. Сучасні проблеми державного регулювання ринку цукру / О.О. Чернієнко // Економіка АПК. – 2010. – № 2. – С. 61–65.
5. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>. (дата звернення 26.01.2017 р.). – Назва з екрана.
6. Бородіна О. М. Коригування політики державної підтримки сільського господарства України / О. М. Бородіна, О. М. Могильний // Економіка АПК. – 2007. – № 6. – С. 55–61.

Рижикова Наталія

к.е.н., доцент

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка
м. Харків

ФОРМИ УЧАСТІ ДЕРЖАВИ У ВЕНЧУРНОМУ БІЗНЕСІ В ІНДУСТРІАЛЬНО РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ

Заходи державної підтримки розвитку венчурного капіталу, які активно і вельми успішно використовуються зараз США і країнами Західної Європи, діляться на прямі і непрямі. Прямі заходи підтримки венчурного капіталу включають конкретні механізми державної підтримки, направлені на збільшення пропозиції венчурного капіталу. Ці програми, перш за все, набули форми фінансових стимулів, але також включають більш ризикові державні інвестиції в акціонерний капітал і державні кредити. Такі інструменти можуть бути направлені на фонди венчурного капіталу і/або безпосередньо на малі й середні підприємства. Непрямі заходи передбачають розвиток конкурентних фондових ринків для малих перспективних фірм, розширення спектру пропонованих фінансовими інститутами продуктів, розвиток довгострокових джерел капіталу, спрощення процедури формування фондів венчурного капіталу, стимулювання взаємодії між великими і малими підприємствами й фінансовими інститутами, заохочення підприємництва [1].